

Inspreekreactie 11 juni 2026, Ronde tafel Wa Hoeve NOV en ZOV.

Van: Maria van den Boer namens Vrienden van de WA Hoeve

Datum: 10 juni 2026

Geachte raadsleden,

De agendering was nogal plotseling. Dit is een zeer complex dossier met verstrekkende gevolgen. De voorbereidingstijd was veel te kort, tien dagen, — vijftien nieuwe documenten, andere deels verouderd.

Bovendien noemt de gemeente zelf veel onzekerheden: het vertrek van Fivoor, de rechtszaak van Altrecht, de RvS-procedure over de HMA, provinciale veranderingen in het NNN, en financiële kaders die nog steeds niet duidelijk zijn. Het is niet uitgesloten dat dit alles straks grote impact heeft op de plannen. De vaststelling is daarom prematuur.

Goede ruimtelijke ordening — juist in dit kwetsbare gebied — gaat ver uit boven de vraag van een private partij om een bestemmingsplan vast te stellen. Het gaat om 7 hectare bos, hoogwaardige natuur, cultuurhistorisch erfgoed, oud bos. Daarmee laat je niet alleen hele ecosystemen verdwijnen, maar ook buffers die we als samenleving in de toekomst steeds harder nodig hebben — zeker voor het dorp Den Dolder.

In de bijlage heb ik 17 punten genoemd. Ik beperk me hier tot een paar inhoudelijke punten. Ik sluit mij aan bij de bijdragen van Egbert Visscher en Nicky Kruizinga.

ZORGKERN

Er ontbreekt een integrale afweging. Zolang niet duidelijk is welke bijdrage de Zorgkern kan leveren aan woningbouw en financiën, kan niet worden vastgesteld dat woningbouw in NOV en ZOV noodzakelijk is. De volgorde is niet logisch: eerst offert de gemeente belangrijk groen op — corridors die voor de hele Heuvelrug cruciaal zijn, NNN-gebied — voordat gebogen gaat worden over de Zorgkern, waar nota bene al gebouwen staan.

Vanuit goede ruimtelijke ordening is dit een onbegrijpelijke keuze. Het alternatieve plan van de Werkgroep Vrienden van de WA Hoeve uit 2022 zegt precies hetzelfde. Ontwikkel de Zorgkern en spaar de andere. Het WUR-onderzoek laat vervolgens zien dat het alternatief van de Werkgroep serieus genomen had moeten worden in de afweging. Dat alternatief sluit bovendien aan bij een benadering waarin natuurinclusief ontwerpen niet het sluitstuk van de planvorming is, maar het vertrekpunt.

Daarnaast moeten de effecten van de deelgebieden niet afzonderlijk worden beoordeeld maar in hun geheel — zo schrijven de richtlijnen voor. Die cumulatieve effecten kunnen nog wel eens enorm zijn. Juist daarom is een integrale m.e.r.-beoordeling inclusief de natuurherstelwet van belang. Maar ook de toetsing aan het biodiversiteitsplan van de gemeente zelf.

NATUURVERBINDINGEN

De provincie benoemt de ecologische verbinding tussen Soesterberg en de westelijke plassen als cruciaal voor de Heuvelrug. Er liggen provinciale besluiten dat de hele Heuvelrug robuuste natuur moet blijven voor de komende tachtig jaar en dat verdere uitbreiding van het NNN-netwerk geboden is.

Het ZOV en NOV liggen precies in deze corridor. Zelfs het oude bestemmingsplan Coxkwartier uit 2008 markeerde het NOV als belangrijke natuur en borgde het behoud daarvan als hard uitgangspunt.

Echter: Wat er overblijft na de voorgenomen bebouwing is een gebied als een stenen muur tussen die verbindingen staat. Ecologische bufferzones worden gereduceerd, op de HMA tot smalle strookjes: vijftig meter. Voor ree, das en boommarter geldt een minimale corridorbreedte van 150 tot 300 meter als gangbare norm. Vijftig meter tussen woonbebouwing is voor deze soorten functioneel onbruikbaar — en zal aan beide zijden zwaar worden verstoord door bewoners, bezoekers, kinderen, katten, honden, licht en geluid, terwijl handhaving ontbreekt. Er komen circa 1.200 nieuwe bewoners, en de bezoekers — meer dan 500 parkeerplaatsen, ruimte voor horeca en evenementen — nog buiten beschouwing gelaten.

Zelfs op de ecotafel van 3 juni 2026, georganiseerd door BPD zelf, werd dit probleem erkend. De conclusie moet dan ook helder zijn: Van robuuste ecologische verbindingen, laat staan van **versterking**, is dan geen sprake meer.

BOS

De bouw op de drie ontwikkelvelden leidt tot zeker meer dan 6 hectare bosverlies: HMA 1,1 ha, NOV 1,9 ha, ZOV 3 ha. Daar komt dan het verlies op de Zorgkern nog bij (met name het oostelijk stuk, nu nog bos) 3.3 Ha wordt gecompenseerd op Kamp Zeist. Over compensatie van de andere ha tasten we in het duister.

En compensatie heeft op zichzelf al grote nadelen: het duurt vijftig-tachtig jaar voordat ecosysteemherstel het niveau van nu bereikt. Het is meer dan bomen alleen. Intussen neemt hittestress toe en neemt de klimaatbufferfunctie voor Den Dolder onherstelbaar af. Natuur dichtbij is cruciaal voor het welzijn van inwoners — dat zegt de wetenschap, dat zeggen inwoners van Den Dolder en het VU-masteronderzoek heeft dit speciaal voor de WA-Hoeve ook nog eens uitgewezen.

CULTUURHISTORIE

De cultuurhistorische aandacht gaat in dit dossier vrijwel uitsluitend naar de Historische Middenas. Maar ook het NOV en ZOV behoren tot het historische ensemble van de WA-Hoeve: de lanen, de gebouwen Campert, Wilhelmina, Antonia, Boerhaave, en de vloeivelden zijn onderdeel van het oorspronkelijke ontwerpconcept van Poggenbeek — waarbij gebouwen als eilanden in een groen landschap liggen, verbonden door lanen en omringd door een informele bosstructuur. Bewust, omdat, zo zegt Poggenbeek, natuur heilzaam is en overall te ervaren moet zijn. Bebouwing van NOV en ZOV tast die cultuurhistorische samenhang structureel aan, en nergens in het raadsvoorstel is dit als zelfstandig toetsingspunt meegewogen.

ACTUELE STAND VAN ZAKEN

Tussen de zienswijzeprocedure in 2022 en de vaststelling in 2026 liggen vier jaar. In die vier jaar had de gemeente kunnen leren van de ervaringen met de HMA-ontwikkeling, van de onderzoeken van EcoNatura, WUR en VU; van het alternatieve plan van de Werkgroep Vrienden, en van de burgerpetitie die meer dan 3.500 keer is ondertekend. Op geen van deze signalen hebben wij echter een inhoudelijke reactie gezien.

In diezelfde vier jaar zijn vleermuizen verdwenen en vleermuiskasten leeg gebleven — zo heeft Haskoning moeten constateren-. Zijn marters omgekomen bij de sloop van de keuken. Zijn reptielen verdwenen. EcoNatura heeft aangetoond dat het gebied een essentieel leef- en

voortplantingsgebied is voor reptielen en geconcludeerd dat lokaal uitsterven niet kan worden uitgesloten. Dit als detail bij de constatering dat het hele gebied groot kwaliteitsverlies zal hebben en dat de onderzoeken onvoldoende zijn.

Al bij de eerste ingrepen op de HMA (vervanging infrastructuur) en het aanleggen van het WA pad zijn vier hazelwormen omgekomen. Daarbij hebben zowel de gemeente als BPD een officiële waarschuwing van de ODU gekregen. Dit zijn concrete empirische signalen dat de aannames over mitigatie en het “natuurinclusief bouwen” op deze manier in de praktijk niet werken.

DE RAAD EN HET BESLUIT

De raad wordt gevraagd in te stemmen met een plan dat rust op verouderde onderzoeken, een verouderde laddertoets (van groot belang omdat nieuwe inzichten wel eens cruciaal kunnen zijn voor de vraag voor wie we eigenlijk bouwen), het ontbreken van een m.e.r.-beoordeling en biodiversiteitstoets, een ongeborgde uitvoerbaarheid voor wat betreft Fivoor, en een onvoldoende ecologische onderbouwing die de centrale vraag niet beantwoordt: *is deze omvang van woningbouw op deze locatie wel ecologisch verantwoord?*

Tegelijkertijd lopen er drie juridische procedures: het hoger beroep van Altrecht, de RvS-procedure over de HMA, en de rechtbankzaak over de hazelworm. De Europese Natuurherstelverordening is in werking getreden maar niet verwerkt. De rechtbank heeft inmiddels vastgesteld dat de WA-Hoeve voor de toepassing van de Wet natuurbescherming niet als bebouwde kom kan worden aangemerkt.

Dit is niet een plan met enkele technische gebreken. Dit is een plan waarbij de gemeente vier jaar lang heeft gewacht op een privaatrechtelijke uitkomst en intussen heeft nagelaten alle benodigde actualiseringen door te voeren. De natuur heeft in die vier jaar niet gewacht: de ecologische toestand is verslechterd, de wetenschappelijke kennis over de draagkracht van dit gebied is beschikbaar gekomen, kaders zijn gewijzigd.

De raad handelt zorgvuldiger door nu te wachten dan later te worden teruggestuurd. Onomkeerbare schade aan een uniek natuur- en cultuurhistorisch gebied kan achteraf niet worden hersteld. Daarom is het van belang nu de juiste vragen te stellen, voordat een besluit wordt genomen dat voor vele tientallen jaren bepalend zal zijn.

Met vr gr
Maria van den Boer. Namens Vrienden van de WA Hoeve.

BIJLAGE: 17 statements

Vrienden van de WA Hoeve